

“Den svenske doktordisputats fra 2009”

06-05-2016

I forbindelse med det godt besøgte folkemøde *Det Fælles Bedste* i Hvalsø, Lejre Kommune, den 22. - 24. april 2016 blev LOB sammen med Det Økologiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd angrebet for at være manipulerende. Angrebet kom fra Landsforeningen for Økologisk Byggeri (LØB), som var medarrangør af *Det Fælles Bedste*. I en artikel i deres reklameskrift *LØB's Focus B* står der bla. under overskriften *Debat om brændefyring misbruger folkesundheden på bekostning af miljøet*: “Allerede i 2010 var der redegørelse for, at fakta var fremstillet manipulerende i DØRs og LOBs kampagner, som det fremgår af “Ingeniøren” d. 19. marts 2010.” Her henviser artiklen til en gæsteblok af masseovnsbygger Lars Helbro.(1)

Os bekendt har vi (LOB) ikke manipuleret med fakta i forbindelse med debatten om brændefyring. Her på vores hjemmeside og ved andre skriftlige og mundtlige indlæg har vi citeret anerkendte kilder, især rapporter fra Miljøstyrelsen og fra Dansk Center for Miljø og Energi (DCE), tidligere Danmarks Miljøundersøgelser (DMU).

Men vi vil gerne benytte denne lejlighed til atter at kommentere “den svenske doktorafhandling fra 2009”, som LØB endnu en gang har trukket af stalden. Afhandlingen *Experimental Determination of the Deposition of Aerosol Particles in the Human Respiratory Tract* er udarbejdet af Jakob Löndahl, afdeling for kernefysik ved Lunds Universitet. Afhandlingen påviste eksperimentelt, at mikro- og nanopartikler kan blive tilbageholdt i kroppen efter indånding gennem munden. Den direkte vej fra næse til hjernen via lugtcellerne var ikke med i billedet. - Eksperimenterne viste bla., at en større andel af partikler fra dieselos blev tilbageholdt i kroppen end fra brænderøg. Hvor stor en andel, der blev tilbageholdt i kroppen, afhang af partikelstørrelse, densitet, og hvor vandsugende partiklerne var. Forklaringen kan være trafikpartiklernes oliebaseerede, vandskyende egenskaber. Der var imidlertid også store, individuelle forskelle mellem de ti 20-30 årige forsøgspersoner indbyrdes.(2)

På baggrund af Löndahls afhandling argumenterer LØB for, at brænderøgspartikler “fra forbrænding af rent tørt træ i gode ovne med høj

(1) http://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2016/04/LOB_Focus_April2016_light.pdf

(2) http://press.dutry.com/fijnstof/Londahl_2009.pdf

forbrændingstemperatur" ikke er sundhedsskadelige.

Her er vi lodret uenige med LØB. Ved forbrænding bliver træet omdannet til andre stoffer i form af gasser (f.eks. benzen og NOx'er), væsker og partikler (især sod). Omkring 90% af træet bliver til H₂O, CO og CO₂. Men herudover er der identificeret flere hundrede forskellige stoffer i røgen. Det drejer sig blandt andet om kendte, helbredsskadelige stoffer som tjærestoffer (PAH'er), tungmetaller og dioxiner. Sidstnævnte bliver dannet ud fra træets lignin-molekyler. (3)

Netop ved optimal forbrænding er der ved laboratorieforsøg målt øget indhold af NOx og dioxin og et særligt stort antal nanopartikler, som både kan trænge ind i blodet via lungerne og ind i hjernen gennem næsen og lugtecellerne. (4)
(5)

Endelig er det værd at lægge mærke til doktordisputatsens iagttagelse af individuelle forskelle mellem forsøgspersonerne. Det svarer til, at miljømyndighederne i San Francisco Bay Area nævner følgende persongrupper som særligt sårbare overfor luftforurening: Personer med hjerte- eller lungesygdomme, personer med vejrtrækningsproblemer så som astma og KOL, gravide kvinder, personer med udendørs arbejde, børn under 14 år, hvis lunger stadigvæk er under udvikling, ældre mennesker, hvis immunsystem er svækket, samt sportsfolk, som træner kraftigt udendørs.(6)

LOB anser derfor brænderøgspartikler for mindst ligeså sundhedsskadelige som andre forbrændingspartikler, og i boligområder med mange brændeovne vil røgen føles generende for tusindvis af mennesker i store dele af året.(7)

(3) <http://dce2.au.dk/pub/SR183.pdf> , s. 40 - 43

(4) <http://www.braenderoeg.dk/news.php?id=74>

(5) <http://www.braenderoeg.dk/news.php?id=78>

(6) <http://www.sparetheair.org/make-a-difference/get-the-facts#05>

(7) http://www.si-folkesundhed.dk/upload/rapport_boligmiljo.pdf

